

Suhard bíboros évenként újév körül magához hívta papságát, a szerzetesrendeket, a különböző művek vezetőit. Impozáns seregszemle volt ez. Én is elmentem minden évben. Egy plébános üdvözölte a főpásztort a papság nevében, és ez a beszéd dióhéjban magába foglalta az előző év összes fontos világegyházi és egyházmegyei eseményeit. A bíboros válaszában részletesen ismertette az egyházmegye helyzetét, bajait, nehézségeit, problémáit, és a kezét a beteg ütőerén tartó orvos nagyszerű éleslátásával kifejtette az irányelveket, a cselekvés módjait, a teendőket az új esztendőben. Ezekben az ő nagyvonalú és mélyreható expozéiban előre megismerhettük később megjelenő zseniális pásztorleveleit.

Születésének századik évfordulóján ezzel a néhány személyes emlékekkel kívántam leróni a kegyelet adóját Párizs nagy érseke előtt.

Uhl Antal

„SZERESSÉTEK ELLENSÉGEITEKET“

Békesség minden rosszakaratú embernek, hogy vége legyen már minden bosszúnak, büntetésnek és megtorlásnak. A gonosztettek minden mértéket meghaladnak, emberileg már meg sem lehet érteni őket. Túlságosan sok a vértanú. Azért, Uram, ne mérd gyötrelmeinket igazságosságod mérlegén, és ne számítsd be mindezt a szenvedést a hóhéroknak, nehogy rettenetes számadásra kényszerüljenek. Másképpen fizess meg. Írd a hóhérok, a vádlók, az árulók, egyszóval minden rossz ember javára a többiek egész bátorságát, egész lelkierejét — alázatukat, belső emelkedettségüket, szakadatlan titkos szenvedésüket, rendíthetetlen reményüket, könnyeket szárogató mosolyukat, megkínzott, agyongyötört szívüket, amely erős és bizalommal teli maradt a halál színe előtt, sőt magában a halálban is. Igen — a végső gyöngeség óráiban is . . .

Legyen Uram előtted mindez a bűnök jóvátétele, az igazság győzelmének ára, és így lehetővé válik, hogy ne a rosszat, hanem a jót könyvelhesd el. Ellenségeink emlékezetében pedig ezáltal ne mint áldozatok maradjunk meg; ne mint kísértő rém, mint remegő iszony az árnyékká halványulótól, hanem mint segítők abban az igyekezetükben, hogy elfojtsák rosszra hajtó szenvedélyeik őrjöngését: mert hiszen csak ezt várják tőlük.

És ha mindennek vége lesz, hadd legyen osztályrészünk, hogy emberként élhessünk az emberek között, s térjen be ismét szegény földünkre a béke — béke minden jóakarató embernek, és mindenki másnak is.

Egy zsidó imája. „ferment“ 1974/1

A fehéreknek szükségük van arra, hogy megmeneküljenek Isten jövőendő haragjától. Szükségük van arra, hogy elmondják nekik: Isten őket is szereti. Ő meg fogja adni nekik az erőt, hogy szeressék a fekete embert, úgy szeres-

sék, hogy ne utálkozzanak a vendéglőben egy asztalhoz ülni vele . . . Nem jutott-e soha eszébe a fekete embernek, hogy ha a fehérek elvesznek, ezért őt lehet felelőssé tenni? Nem jutott-e soha eszébe, hogy evangéliumi kötelessége kiszabadítani a fehér embert szellemi sötétségéből, amelytől elvakítva nem látja, hogy a fekete ember testvére a mindennapi életben? Isten majd megkérdezi: „Fekete ember, hol voltál, amikor a fehér elutasította evangéliumomat és romlásba tartott?” Ha a fekete azt feleli: „Én csak egy kaffer voltam, hogy merem volna prédikálni az én uramnak?” — akkor Isten így szól: „Hát nem volt elég neked Krisztus feltámadása, fekete ember, hogy megszabadítson a lelki és lélektani halálnak ettől a nemétől? Miért nem vettél magadnak bátorságot, hogy megmentsd fehér testvéredet?”

Manasz Buthelezi: Kereszténység Délafrikában.
Der Christ in der Welt 23/3

A MISE A LELKIPÁSZTORKODÁSBAN

A minden vasárnapi szentmise időben (hetenként kb. 1 óra) és a jelenlők számában utolérhetetlen, összehasonlíthatatlan alkalom a lelkipásztori hivatás (nem hivatal) teljesítésére, kibontakozására. De úgy tűnik, nem élünk eléggé az adott lehetőséggel. Nagy reményeket fűztünk a nemzeti nyelvhez, a hívek imádságos-énekes részvételéhez, a szembemisézéshez. Igen, mind-ebből nagyon sok jót lehet kihozni. De a magyarnyelvű misén, szembemiséző oltárnál éppúgy lehet unatkozva, idegenül és feszengve ülni és állni, mint a régi liturgiánál.

Mi tehát a teendő? — Hadd mondjunk el itt néhány (kipróbált vagy tervezett) szempontot, gondolatot, amely a mise mai „kihasználásával” foglalkozik.

Templomainkban a szembemiséző oltár és a „papi szék” (a misézőnek és a ministránsainak helye) minél közelebb legyen a néphez, szinte a nép sorai közt. Igaz, hogy ez nem egyszer zavaró a miséző számára (ezért félnek egyes papok a néppel szemben történő misézéstől). Nem mindenki és nem mindig bírja a rászzegeződő érdeklődő tekintetek pergőtüzét. De ezt meg kell tanulnunk és szoknunk. A kezdeti lámpalázat már akkor le kellett küzdenünk, amikor egyáltalán misézni meg prédikálni kezdtünk. A papnak vállalnia kell ilyen értelemben a „nyilvános” szereplést, a nyugodt, egyszerű, de határozott fellépést. Ugyanakkor családiasnak, barátinak kell lennie, kerülni a nagyképűségnek, nagyozolásnak, uralkodói allűröknek és a lekezelésnek még a látszatát is.

Az külön probléma, mit csináljunk a régi „hajóba” hozott oltár mögött üresen tátongó „szentélyel”. Megmarad régi oltárával szentségháznak, esztétikai helynek, vagy átalakítással külön (fűthető) hétköznapi kápolnává lesz?